

foto Martina Wiesner

Matyáš Novák

snažím se být ve hře co nejvíce kosmopolitní

Irena Černíčková

Hudebních počínů vzbuzujících obdiv a uznání má za sebou tento dvacetiletý klavírista již mnoho. Náš rozhovor však podrobně přibližuje především jeho nejnovější a zároveň nejvýznamnější soutěžní úspěch – druhou cenu na Mezinárodní klavírní soutěži Edvarda Griega v norském Bergenu (třicet soutěžících bylo na základě nahrávek vybráno ze sto třiceti tří přihlášených).

V minulém roce jste studoval na Konzervatoři Pardubice, dojížděl na akademii Incontri col Maestro v italské Imole a odmaturoval jste na královéhradeckém gymnáziu. Pestrý rok. Letošek bude klidnější? Ano, i když na konzervatoři jsem nyní v šestém ročníku, takže mě čeká absolutorium, a do Imoly budu dojíždět ještě dva roky.

Máte tedy vedení dvou klavírních pedagogů – Jitky Fowler Fraňkové a Borise Petrusanského. Je to podle vás výhoda, nebo i občasná komplikace? Pohledy na hudbu jsou u obou naprosto odlišné. Mají velmi vyhraněné názory, ale mě tato možnost, vidět

věci z různých stran, velmi vyhovuje. Jsem typ umělce, který si dokáže brát od každého to nejlepší a přebrat si to po svém. Bez této schopnosti by to asi samozřejmě vůbec nešlo. Shodujeme se v tom, že má hra musí být přesvědčivá, a pokud se mi to podaří, třeba i v rozporu s jejich citěním, jsou ochotní to akceptovat. Mám v tomto ohledu velké štěstí. Respektují mne jako samostatného interpreta, kterého není dobré do ničeho nutit, protože by dané emoce nevycházely ze mne. To by mělo v důsledku negativní dopad na přirozené vyznění mé hry.

Konkrétně u soutěží může být zlomové, jaký interpretační přístup zvolíte. No právě. Porota je skupina lidí vyhraněných na mnoho různých stran, a proto si myslím, že je dobré spojovat v interpretaci různé přístupy a názory do maximální možné míry. Snažím se být ve hře co nejvíce kosmopolitní.

Na Griegovu soutěž, která proběhla v září, jste zvolil, mimo povinné skladby, převážně hudbu svého oblíbence Franze Liszta. Před-

pokládám, že také proto, že jste s tímto autorem nahrál před rokem CD (cyklus Léta putování. Rok první: Švýcarsko). Ano, to se samozřejmě nabízelo. Právě ve třetím kole, kde jsem cyklus Léta putování hrál a kam jsem vůbec nepředpokládal, že bych mohl postoupit, je potřeba podat výkon téměř na hranici možností. To se v tomto případě podařilo, protože z důvodu nahrávání jsem musel mít cyklus nastudovaný ve špičkové podobě. Dodalo mi to odvahu a sebedůvěru, a musím říci, že tato strategie vyšla na maximum. Výkon v tomto kole byl podle mne jeden z mých nejlepších v životě. Při sestavování repertoáru jsem byl samozřejmě směřován také podmínkami soutěže, které byly ovšem dost volné. V prvním kole jsem hrál Bacha, Griegovu Svatbu na Troidhaugenu, Skrjabinovu etudu a Lisztovu sonátu Après une lecture du Dante: Fantasia quasi Sonata. Ve druhém kole jsem přidal českou hudbu, Smetanovu etudu Na břehu mořském a zbylou minutáž jsem doplnil Griegovou sonátou op. 7, Prokofjevovou Etudou č. 1 a skladbou norské autorky Synne Skouen psanou přímo pro soutěž.

Carnegie Hall, 21. 5. 2017

foto Dag Fosse, KÓDE

Skladba Na břehu mořském má k Lisztově klavírní hudbě velmi blízko, že? Ano, je to velmi lisztovská kompozice, ale v tomto případě jsem si Na břehu mořském vybral především pro to, abych v Norsku představil českou hudbu. Norové si zcela logicky na Griegoví velmi zakládají a věděl jsem, že porota ocení, když zařadím mého domovského skladatele.

Cyklus Léta putování, konkrétně jeho část inspirovaná Švýcarskými Alpami, tematic-

ky krásně koresponduje s norskou krajinou, kterou jste byl na soutěži obklopen. Koneckonců i Na břehu mořském je podobně laděným programním dílem. Pomáhaly vám přírodní exteriéry? Pomáhaly úžasně. To místo je okouzující a interpretačně nesmírně inspirující. Prostředí kolem Bergenu je Alpám opravdu velmi podobné a pohled do krajiny mě při hraní velmi uklidňoval. Je to samozřejmě nesrovnatelné s tím, kdybych se díval do zdi.

Venkovní ruch, který jste skrze prosklenou plochu za pódiem viděl, vás tedy nerušil? To mě naopak nabíjelo a rozptýlilo mě to od trémy. Jsem zvyklý cvičit u babičky, kde je okno do ulice, a když hraji, dívám se na lidi, jak krácejí po ulici. Takže jsem si připadal jako doma

Pocíval jste obtížnost soutěže i fyzicky? Ano, pro mě to bylo neskutečně náročné. Už jen Lisztův cyklus je jako maraton. První tři kola probíhala v neděli, v úterý a ve středu, což představuje skoro každý den zahrát recitál. A to je, spolu se stresem z očekávání výsledku, velmi vyčerpávající.

Na finální kolo s orchestrem jste si připravil Griegov a Schumannův koncert. Volba, který z nich to nakonec bude, byla na vás? To je určeno poměrně složitými pravidly, přičemž tím základním je to, že nesmí zaznít dva stejné koncerty. Pokud se finalisté domluví mezi sebou, je to bez problému. Pokud se tak nestane, proběhne losování, které rozhodne.

Griegov koncert musíte mít tedy připraveni všichni? Ano, každý musí mít nachystány dva koncerty, z čehož jeden je ten Griegov.

A vy jste si přál raději Griega nebo Schumanna? Přiznám se, že mi to bylo jedno. Mohl

foto Dag Fosse, KODE

jsem hrát kterýkoliv, a byl bych spokojený. Ale je pravda, že Schumanna jsem hrál s orchestrem již třikrát, takže jsem si byl asi jistější. Griega budu hrát se školním orchestrem v Pardubicích, takže i ten ještě využiji. Celkově musím říci, že hraji s orchestrem moc rád.

V tomto případě to byl Bergen Philharmonic Orchestra, pod taktovkou Edwarda Gardne-

ra. Jak se vám s nimi hrálo? Bylo to úžasné. Bergenská filharmonie je špičkové těleso.

Kolik bylo zkoušek? Jednu zkoušku jsem měl pouze s dirigentem a potom dvě zkoušky i s orchestrem.

V jednom z vašich rozhovorů jste se zmínil, že při cvičení nepilujete těžká místa několi-

krát po sobě, ale že si zkrátka přehrajete celou skladbu. Znamená to, že vaše ruce si bez problémů poradí s jakýmkoliv momentem ve skladbách? Chápu to u lehčích skladbiček, ale v případě virtuózních děl? Tak konkrétně v případě Liszta jsem již zahrál tak velké množství jeho skladeb, že už jsem přišel na to, že je to vlastně často dost stejné. Ty dlouhé pasáže, linoucí se přes několik stran, to jsou vlastně stále ty samé běhy. U mě se to zkrátka nějak vycvičí samo. Jistě, existuje pár míst, která třeba nejdou hned, ale je jich opravdu minimum.

Takže pilovat několikrát po sobě těžká místa, to je vám cizí? To by mě asi ani nebavilo, kdybych musel cvičit takhle. I když jsem se připravoval na tuto soutěž, necvičil jsem více než tři hodiny denně.

Ani vědomí toho, že při soutěžích může hrát roli, zda budete dělat překlepy, či ne, na vašem cvičení nic nemění? Ne. Osvědčilo se mi, že právě čistota hry úzce souvisí s tím, jak je člověk v klidu. V momentě, kdy jsem v klidu a psychické pohodě, tak překlepy prostě nedělám. Naopak ve chvíli, kdy přijde tréma, je dělám, i když mám sebelíp nacvičeno. Je to hlavně o sebedůvěře a vnitřním klidu. Vezměte si, že v Norsku byl repertoár na tři a půl hodiny, takže jak jste se ptala na délku cvičení, musel bych cvičit mnohem déle. Z toho také vyplývá, že jsem při přípravě na soutěž nehrál všechny skladby každý den, různě

foto Martina Wiesner

jsem to kombinoval. Mám velkou výhodu, že se skladby naučím velice rychle. Hned mi „naskakují“ do hlavy. Ale mě to připadá naprosto normální, a rozhodně necvičím s hodinkami, abych splnil nějaký čas. Cvičím, jak zrovna cítím, že to potřebuji, což je zhruba kolem těch třech hodin. Pak už se stejně nemůžu soustředit a ztrácí to pro mne význam. Ale každému to vyhovuje jinak. Například letošní vítěz Griegovy soutěže v jednom z rozhovorů uvedl, že cvičí deset hodin denně. To si neumím představit.

V červnu jste se zúčastnil The New York International Piano Competition. Můžete obě soutěže srovnat? Tyto dvě soutěže se asi moc srovnávat nedají, protože soutěž v New Yorku je do jedenadvaceti let, zatímco Griegovy v Norsku je do pětatřiceti. V Americe byla síce taktéž čtyři kola, ale o mnoho kratší než v Norsku, a nehrálo se tam s orchestrem. Nicméně jedna zajímavost pro srovnání mě napadá. V New Yorku nebyl při soutěžních kolech v sále nikdo, kromě poroty, zatímco v Norsku bylo na třetí kolo narváno tak, že se někteří lidé ani nedostali do sálu. Byla tam úžasná atmosféra. Hrát pro prázdný sál totiž není nic pro mě. Zjistil jsem, že se mi na soutěžích nehrává moc dobře právě proto, že v sále není nikdo kromě poroty. Zcela zaplněný sál byl na soutěži v Norsku dalším velmi důležitým aspektem, který přispěl k tomu, že se mi tak dobře hrálo. V New Yorku mi na klidu nepřidal ani fakt, že je to hektické velkoměsto. Pokud mě přepadla v Norsku tro-

foto Robert Tichý

chu tréma, vyšel jsem na procházku k moři a hned mi bylo dobře.

Soutěž Pražského jara vás neláká? To víte, že láká. Již jsem se tam hlásil, ale pak jsem jel na turné do Číny, a tak to nevyšlo. Soutěž je do třiceti let, takže to ještě stihnu.

Jak jsme již zmínili, máte velmi rád Liszta. Zaměřujete se na jeho ryze autorská díla, nebo vás lákají i jeho transkripce? Jeho transkripce miluji. Velmi se mi líbí právě ta ne-

skutečná různorodost Lisztových skladeb. Na jednu stranu jsou velmi závažné, tematicky se nořící do otázek lidské existence. Na druhou stranu má úžasně „střelené“ skladby, komponované pro šlechtičny, které omdlévaly, už jen když se na ně Liszt podíval. Jeho hudba je krásně pestrá, a to mám rád. Hrál jsem *Reminiscenci na Dona Juana*, teď hraji *Reminiscenci na Normu* a učím se jeho *Valčík na Fausta* (*Valse de l'opera Faust*).

To jsou technicky velmi náročné skladby. To ano, ale jsou úžasně. Fascinuje mě, jak dostal operní hudbu do klavírního partu. Plánuji koncertní programovou nabídku „Operní večer“. Koncert by obsahoval Lisztovy transkripce oper, přičemž bych publiku každé dílo přiblížil také slovně. Lidé opery milují a díky klavírním transkripcím můžete zahrát čtyři za večer.

Kde se vidíte za dva, tři roky? Hlásím se na HAMU k panu profesoru Klánskému. Vypadá to, že pokud to vyjde, mohl bych být jedním z jeho posledních žáků, čehož si nesmírně vážím.

Jak to skloubíte se svou vášní pro chov slepic? Libuji si i v technických záležitostech, takže jsem vymyslel automatický napájecí systém a plánuji také podobný systém krmení. V budoucnu by se mohly slepičky obsloužit samy, jen by za nimi dvakrát týdně někdo zašel, a doplnil vše potřebné. Rozhodně bych se chovu drůbeže nechtěl vzdát. ■